

Природно-математички факултет
Универзитет у Новом Саду

Трг Доситеја Обрадовића 3, 21000 Нови Сад, Србија

тел 021.455.630 факс 021.455.662 e-mail dekan@pmf.uns.ac.rs web www.pmf.uns.ac.rs

ПИБ 101635863 МБ 08104620

Број: 0601-162/24-1

Датум: 27. 2. 2024.

На основу члана 34. Статута Универзитета у Новом Саду, Природно-математичког факултета број: 0601-408/25 од 23.02.2023. године, а у вези са члановима 3. и 14. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“ 35/2023) Савет Универзитета у Новом Саду, Природно-математичког факултета на 10. седници одржаној –27. 2. .2024. године доноси:

П Р А В И Л Н И К
О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ
УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ, ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ
ФАКУЛТЕТА

ОВИМ ПРАВИЛНИКОМ ЈЕ РЕГУЛИСАНО:

I –	ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	3
II –	ЗНАЧЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ИЗРАЗА	3
III –	ОБАВЕЗЕ – МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЗАПОСЛЕНИХ/РАДНО АНГАЖОВАНИХ НА РАДУ	5
IV –	ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	10
V –	ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ (РАДНО АНГАЖОВАНИХ) ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД	12
VI –	ПОВРЕДЕ НА РАДУ И ОБОЉЕЊА, ПРВА ПОМОЋ, СПАСАВАЊЕ И ЕВАКУАЦИЈА	14
VII –	СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ	15
VIII –	ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ (РАДНО АНГАЖОВАНИХ)	16
IX –	ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА	18
X –	ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ РУКОВОДИОЦА	19
XI –	ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	20
XII –	САВЕТНИК, ОДНОСНО САРАДНИК ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	21
XIII –	НАДЗОР, ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА	21
XIV –	ЕВИДЕНЦИЈЕ	22
XV –	КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ	22
XVI –	ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	22

I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о безбедности и здрављу на раду Универзитета у Новом Саду, Природно-математичког факултета (у даљем тексту: Правилник) уређују се права, обавезе и одговорности у области безбедности и заштите здравља запослених (радно ангажованих) на раду и друга питања у области очувања живота и спречавања обољења запослених (радно ангажованих) у вези с радом на Факултету.

Овим Правилником уређују се и права, обавезе и одговорности у области безбедности и заштите здравља студената и других корисника услуга.

Овим правилником уређују се и посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих (нарочито у вези са њиховим психичким и телесним развојем), жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, особа са инвалидитетом и запослених код којих је утврђена професионална болест.

Сва питања безбедности и здравља на раду уређују се у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и другим прописима у области безбедности и здравља на раду; прописима у области радних односа, здравствене заштите, здравственог и пензијског и инвалидског осигурања, хигијене рада; техничким прописима и стандардима.

Члан 2.

Безбедност и заштита здравља запослених (радно ангажованих) на раду и корисника услуга је саставни неодвојиви део сваког радног процеса и постиже се истовременом применом савремених техничких, организационих, ергономских, здравствених, образовних, хигијенских и других мера и средстава.

Применом и спровођењем мера безбедности и заштите здравља на раду доприноси се очувању радне способности запослених (радно ангажованих), очувању здравља корисника услуга, повећању продуктивности рада и очувању материјалних добара Факултета.

Члан 3.

Право на безбедност и заштиту здравља на раду у складу са законским прописима и овим Правилником имају:

1. лица која су у радном односу и лица ангажована ван радног односа;
2. студенти који се, у складу са законом, налазе на школовању и реализацији обавеза утврђених студијским програмима;
3. ученици и студенти који се, у складу са законом, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави или учењу кроз рад у систему дуалног образовања;
4. лица која, у складу са законом, обављају волонтирање;
5. лица која, у складу са законом, обављају привремене и повремене послове преко омладинске, односно студентске задруге;
6. лица која су упућена на додатно образовање и обуку по упуту носиоца послова запошљавања;
7. лица која код послодавца обављају рад у складу са посебним законима;
8. лица која се затекну у радној средини, ако је о њиховом присуству упознат послодавац.

Члан 4.

Мере безбедности и заштите здравља дужни су да спроводе сви претходно наведени, свако на свом месту рада при обављању послова (запослени, радно ангажовани) и кретању у радном простору (запослени, радно ангажовани, корисници услуга и посетиоци).

II – ЗНАЧЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ИЗРАЗА

Члан 5.

Поједини изрази који се користе у овом закону имају следеће значење, и то:

- запослени јесте физичко лице које је у радном односу код послодавца, односно лице које по било ком основу (радно ангажовани) обавља рад или се оспособљава за рад код послодавца;

- послодавац јесте факултет који запошљава, односно радно ангажује лица;
- представник запослених за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: представник запослених), јесте лице изабрано или именовано да представља запослене у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- безбедност и здравље на раду јесте обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој могућој мери, смањују повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом у циљу остваривања физичког, психичког и социјалног благостања запослених;
- превенција јесте основни принцип безбедности и здравља на раду чији су циљеви: развој и јачање механизма за спречавање настанка повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом и стварање услова за стално унапређивање области безбедности и здравља на раду, а која обухвата културу, политику, активности и мере;
- превентивне мере јесу сви поступци или активности предузети или планирани у свим фазама рада код послодавца у циљу спречавања или смањења ризика на радном месту;
- радилиште је простор на отвореном у којем се изводе радови у складу са елаборатом о уређењу и извођењу радова, сходно прописима о безбедности и здрављу на раду;
- рад у дубини је рад при ископима дубљим од једног метра или насипима вишим од једног метра;
- рад на висини јесте сваки рад који запослених (радно ангажованих) обавља користећи ослоњце на висини два метра и више од чврсте подлоге при чему радни простор није заштићен од пада са висине;
- радно место јесу послови које запослени обавља у радној средини у којој борави или има приступ у току рада и који су под непосредном или посредном контролом послодавца;
- радна средина јесте простор у којем запослени обавља послове (која укључује радна места, радне услове, радне поступке и средства за рад) или се налази у току рада, која је под непосредном или посредном контролом послодавца;
- средство за рад јесте:
 - (1) објекат који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама (инсталације флуида, грејање, електричне и громобранске инсталације и др.),
 - (2) опрема за рад (машина, уређај, постројење, инсталација, алат и сл.) која се користи у радном процесу,
 - (3) конструкција и објекат за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на прелазима, пролазима и прилазима, заклони од топлотних и других зрачења, заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.),
 - (4) помоћна конструкција и објекат, као и конструкција и објекат који се привремено користи за рад и кретање запослених (скела, радна платформа, тунелска подграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл.),
 - (5) друго средство које се користи у радном процесу или је на било који начин повезано са радним процесом;
- опасност јесте околност или стање које може угрозити здравље или изазвати повреду запосленог;
- штетност јесте особина или својство које може угрозити здравље запосленог;
- опасна појава јесте догађај којим су угрожени или би могли да буду угрожени живот и здравље запосленог или постоји опасност од повређивања запосленог;
- озбиљна, неизбежна и непосредна опасност јесте конкретна, реална и постојећа опасност која, у складу са тренутним научним и техничким знањима, не може бити искључена односно ограничена;
- ризик јесте вероватноћа настанка повреде, болести или оштећења здравља запосленог услед изложености опасностима или штетностима;
- процена ризика јесте систематско евидентирање и процењивање свих опасности и штетности у радном процесу на радном месту у радној средини који могу узроковати настанак повреда на раду, болести или оштећења здравља и утврђивање могућности, односно начина спречавања, отклањања или смањења ризика на најмању могућу меру;
- акт о процени ризика јесте акт који садржи опис радног процеса са проценом ризика од повреда и/или оштећења здравља при обављању свих послова у радној средини и мере за отклањање или смањивање ризика у циљу побољшања безбедности и здравља на раду;
- радно место са повећаним ризиком јесте радно место на висини, радно место у дубини, радно место на управљању возилима и унутрашњем транспорту (виљушкар, дизалице,

транспортери, грађевинске и пољопривредне машине и сл.) и друго радно место утврђено актом о процени ризика послодавца на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог;

- рад од куће јесте рад који запослени (радно ангажовани) обавља употребом информационо комуникационих технологија за послодавца из места пребивалишта, односно боравишта или другог места становања, а које није под непосредном контролом послодавца;
- рад на даљину јесте рад који запослени (радно ангажовани) обавља употребом информационо комуникационих технологија из простора који није простор послодавца и који није под непосредном контролом послодавца;
- саветник за безбедност и здравље на раду јесте стручно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду, има одговарајући ниво квалификација, положен одговарајући стручни испит, лиценцу за обављање послова саветника за безбедност и здравље на раду и које послодавац писаним актом именује за обављање тих послова;
- сарадник за безбедност и здравље на раду јесте стручно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду у делатностима из члана 47. став 1. Закона о безбедности и здравља на раду, има одговарајући ниво квалификација, положен одговарајући стручни испит, лиценцу за обављање послова сарадника за безбедност и здравље на раду и које послодавац писаним актом именује за обављање тих послова;
- правно лице за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености, испитивања услова радне средине – биолошких штетности јесте правно лице којем је министар надлежан за послове рада издао лиценцу, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду;
- правно лице или предузетник за обављање послова безбедности и здравља на раду јесте правно лице или предузетник којем је министар надлежан за послове рада издао лиценцу, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду;
- здравствена установа која обавља делатност медицине рада јесте пружалац здравствене заштите, коме послодавац повери обављање послова превенције и заштите здравља запослених, у складу са законом;
- стручни налаз јесте извештај о извршеном прегледу и провери опреме за рад и прегледу и испитивању електричних и громобранских инсталација или испитивању услова радне средине са закључком да ли су примењене или нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;
- лиценца јесте овлашћење које министар надлежан за послове рада издаје правном или физичком лицу за обављање одређених послова у области безбедности и здравља на раду, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду;
- језик који запослени (радно ангажовани) разуме јесте матерњи језик, језик који је у службеној употреби на територији на којој послодавац има седиште, односно запослени (радно ангажовани) обавља послове и који запослени (радно ангажовани) говори, чита и пише, као и језик који је утврђен као услов за обављање послова радног места;
- корисник услуга јесу студенти и друга лица на школовању, стручном оспособљавању, обукама, презентацијама, конгресима у организацији Факултета и другим пословима из оквира делатности Факултета.

Изрази употребљени у овом Правилнику у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

III – ОБАВЕЗЕ – МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЗАПОСЛЕНИХ/РАДНО АНГАЖОВАНИХ НА РАДУ

Члан 6.

Запосленом/радно ангажованом ће се обезбедити рад на радним местима и у радној околини на/у којима су спроведене прописане мере безбедности и здравља на раду и отклоњене/смањене у највећој могућој мери опасности и штетности по његову безбедност и здравље.

Студентима и другим корисницима услуга ће се обезбедити реализација планираних задатака, кроз студијске и друге програме, у радној околини у којима су спроведене прописане мере безбедности и здравља на раду и отклоњене/смањене у највећој могућој мери опасности и штетности по њихову безбедност и здравље.

Факултет ће радне процесе прилагодити телесним и психичким могућностима запосленог.

Факултет ће предузимати све прописане, познате и опште признате мере за обезбеђивање заштите живота и здравља запосленог при обављању послова/радних задатака.

Факултет се не ослобађа одговорности у вези примене и спровођења прописаних мера безбедности и заштите здравља на раду одређивањем одговорног лица или преношењем својих обавеза на друго правно или физичко лице, односно ангажовањем правног лица, односно предузетника са лиценцом.

Члан 7.

Превентивне мере се односе на:

- грађевинске објекте (радне и помоћне просторије);
- опрему за рад (уређаје, апарате, инсталације, и др.);
- конструкције за колективну заштиту живота и здравља запослених (климатизација, вентилација, заштита од удара ел. струје и др.) и др.;
- средства и опрему личне заштите на раду;
- оспособљавање запослених (радно ангажованих) за безбедан и здрав рад.

Факултет обезбеђује и спроводи превентивне мере у складу са својом делатношћу и прописаним обавезама; пре почетка рада, у току рада, као и код сваке измене радног поступка – процеса рада, набавке и увођења нове опреме за рад (унапређивања, модернизације).

Финансијска и друга средства за спровођење мера из става 1. овог члана обезбеђује Факултет, при чему то не сме проузроковати финансијске обавезе за запослене.

Члан 8.

Безбеднији услови рада се постижу снижавањем ризика од повређивања и обољења запослених у вези с радом, на најмању могућу меру.

Факултет обезбеђује превентивне мере безбедности и здравља на раду, полазећи од начела:

1. избегавање ризика;
2. процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
3. отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
4. прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се смањила монотонија у раду и рад по унапред дефинисаном темпу, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог;
5. прилагођавања техничком напретку;
6. замена опасног на радном месту у радној средини безопасним или мање опасним;
7. развијања кохерентне политике превенције која обухвата технологију, организацију рада, услове рада, односе у радном процесу и утицај фактора у вези са радном средином;
8. давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
9. одговарајућа обука запослених (радно ангажованих) за безбедан и здрав рад и издавање упутстава за рад на безбедан начин.

а) Процена ризика

Члан 9.

Процена ризика се заснива на идентификацији, тј. препознавању свих опасности и штетности које су присутне или се појављују приликом обављања послова/појединих радних задатака на радном месту, у радној околини, процени вероватноће настанка повреда на раду или оштећења здравља запослених (радно ангажованих) на раду и тежине последица, као и на утврђивању мера којима се отклања, смањује или прати (држи под контролом) постојећи ризик.

За све организоване послове, на радном месту у радној околини, врши се процена ризика у складу са прописима.

Члан 10.

У поступку процене ризика учествују сви запослени, радно ангажовани (у складу са пословима које обављају и овлашћењима и надлежностима) у целости поступка или у појединим његовим фазама, а нарочито у делу прикупљања предлога мера и начина отклањања или смањења постојећих опасности и штетности, односно ризика.

Запослени могу предлагати измене и допуне акта Процена ризика када при обављању радних активности препознају нове опасности и штетности које нису обухваћене поступком.

Члан 11.

На основу процене ризика, односно Акта о процени ризика, а у складу са законским прописима:

- утврђују се посебни здравствени и други услови које запослени (радно ангажовани) треба да испуњава за обављање одређених радних места утврђених као радних места с повећаним ризиком (ако се таква радна места утврде) као и периодичитет контроле испуњености тих услова, ангажовањем службе медицине рада;
- врши се оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад при чему се запослени (радно ангажовани) упознаје са свим процењеним ризицима, конкретним мерама за отклањање и/или смањење/праћење ризика, као и периодична провера оспособљености;
- утврђују се активности у вези динамике и начина спровођења потребних мера за отклањање или смањење ризика.

Члан 12.

Потпуна или делимична измена и допуна акта о процени ризика врши се:

- потпуна, у случају: колективне повреде на раду са смртним последицама;
- делимична, у делу који се односи на одређене послове/радне задатке, односно на радно место, у случају: смртне или тешке повреде на раду; појаве нове опасности или штетности при обављању послова; када мере за отклањање или смањење ризика нису дале одговарајуће резултате; ако је процена заснована на неажурним подацима; и др.
- потпуна или делимична: на основу налога инспектора рада.

б) Посебне мере заштите здравља, лекарски прегледи свих лица

Члан 13.

Запослени (радно ангажовани) између навршене 18. и 21. године живота може да ради на пословима који могу бити ризични по његово здравље (радно место на висини, радно место у дубини, радно место на управљању возилима и унутрашњем транспорту (виљушкари, дизалице, транспортери, грађевинске и пољопривредне машине и сл.), само под условом да је налазом надлежног здравственог органа/службе медицине рада утврђено да такав рад није штетан по његово здравље.

Трошкове лекарског прегледа из става 1. овог члана, сноси Факултет.

Члан 14.

Запосленој особи са инвалидитетом или запосленом са здравственим сметњама (утврђеним од стране надлежног здравственог органа/службе медицине рада) Факултет је дужан да обезбеди обављање послова према преосталој радној способности, односно обављање одговарајућег посла.

Члан 15.

Лекарским прегледима запосленог утврђује се испуњеност посебних здравствених услова за обављање одређених послова, а у складу са законским прописима и Актом о процени ризика, односно прати се здравствено стање при обављању радних активности.

Лекарским прегледима запосленог или корисника услуга утврђује се општа способност запосленог и корисника услуга за реализацију свих планираних или прописаних активности

у вези реализације наставног процеса и пружања других услуга свим заинтересованим странама.

Трошкове лекарских прегледа запослених из става 1. и 2. овог члана сноси Факултет.

Трошкови лекарских прегледа студената и других корисника услуга носе корисници услуга. Право и обавеза запосленог је да се одазове на претходни и лекарске прегледе које организује Послодавац.

Обавеза корисника услуга је да, по захтеву Факултета, обави одговарајуће лекарске прегледе у складу са законом и другим важећим прописима.

Члан 16.

Подаци о личности, укључујући и здравствено стање, прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог, односно кандидата за заснивање радног односа, и корисника услуга поверљиве су природе и под контролом су службе медицине рада, односно надлежног здравственог органа, односно Факултета и Саветника, односно Сарадника за безбедност и здравље на раду и подлежу обавези чувања професионалне тајне прописане законом и/или професионалним правилима.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се Послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости података о личности.

Подаци из става 1. овог члана могу се достављати другим лицима, само уз изричити пристанак запосленог, у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

в) Средства за рад, опасне материје, услови радне околине

Члан 17.

Средства за рад:

- грађевински објекти намењени за радне и помоћне просторије;
- опрема за рад (машине, уређаји, апарати, инсталације, алати, и др.);
- конструкције за колективну безбедност и здравље на раду (системи грејања, проветравања, заштита од удара ел. струје и др.) и друга средства, могу се дати на коришћење-употребу запосленом само ако су на њима примењене прописане мере безбедности и здравља на раду.

Члан 18.

Радни простор

Радне и помоћне просторије Факултета треба да буду изграђене и одржаване тако да одговарају врсти радног процеса који се у њима обавља, односно намени и треба (образовно-васпитни процес, пратећи послови, и др.):

- да величином (површином, запремином) одговарају захтевима радног процеса и да обезбеђују довољно простора за несметан рад и кретање запослених (радно ангажованих) и корисника услуга;
- да имају што већу могућност природног проветравања и осветљења, односно да је обезбеђено одговарајуће проветравање и осветљење (осветљење радног простора и места рада треба да обезбеди добру видљивост, брзо и тачно опажање уз што мањи замор очију запослених (радно ангажованих) и примерено пословима који се на одређеном месту рада обављају; не сме се дозволити засењавање места рада и/или опреме за рад, нити бљештање светлости);
- да су равних и глатких зидова и таваница, обојених светлим бојама (да се апсорбује што мање природне/вештачке светлости);
- да су равних, али не клизавих подова од одговарајућег тешко хабајућег и топлотно изолационог материјала, у складу са врстом радног процеса; да на деловима подова-пролазима/прилазима, којима се крећу запослени (радно ангажовани) или имају приступа у току рада, нема никаквих препрека и/или неравнина
- да су загрејане у зимском – хладном годишњем периоду;
- да се редовно одржавају у чистом и уредном стању са свом припадајућом опремом за рад, намештајем и др, уз редовну дезинфекцију санитарних просторија и уређаја, у циљу обезбеђивања одговарајућих хигијенских услова за рад.

Радни простор уопште, имајући у виду специфичног наставног процеса на појединим студијским програмима, може обухватити и отворен простор и природна станишта биљака и животиња, не умањујући права и обавезе послодавца, запосленог и корисника услуга да поштујући сва начела превентивног деловања имплементира све прописане мере безбедности и здравља на раду.

Члан 19.

Опрема за рад

Опрема за рад (машине, уређаји, апарати, инсталације, алати, и др.), даје се на коришћење, односно на употребу и за рад запосленима (радно ангажованима), под условом:

- ако је усаглашена са прописаним техничким захтевима;
- ако је усаглашеност оцењена сходно прописаном поступку;
- ако је прописно означена;
- ако је прате прописане исправе о усаглашености и друга документација.

Са упутствима произвођача/испоручиоца опреме за рад, мора бити упознат запослени (радно ангажовани) који рукује опремом за рад или је одржава.

Запослени који рукује опремом за рад дужан је да упозна све кориснике услуга (студенте и друга лица) о начину употребе и потенцијалним опасностима и штетностима, кад они опремом рукују.

Члан 20.

Опрема за рад на електрични погон мора бити обезбеђена од опасног напона додиром.

Испод електро осигурача у разводним ормарима морају бити постављени натписи о потрошачима које осигуравају.

Разводни електро ормари морају се редовно чистити од прашине и нечистоће и морају увек бити закључани. Електричне инсталације са припадајућим уређајима морају бити обезбеђене од неовлашћеног руковања, на погодан начин.

Електрични и телекомуникациони каблови не смеју се налазити на подовима, на пролазима и прилазима за запослене и кориснике услуга, као ни да висе са радних столова и сл. над пролазима за запослене (треба да буду увезани у сноп и положени на места где запослени (радно ангажовани) немају приступ у редовном и уобичајеном раду и кретању у радном простору).

Електрични каблови и пнеуматска инсталација (развод) морају бити заштићени од механичких и других оштећења.

Члан 21.

При раду и коришћењу опреме за рад (машине, уређаји, апарати, алати, и сл.) треба испоштовати и спровести одређене мере безбедности:

- пре почетка рада/коришћења опреме за рад, обавезно извршити контролу исправности опреме и средстава и радног простора (приступ месту рада, стање пролаза, прилаза и др.; уређаја, прибора за рад, са припадајућим инсталацијама, и др.);
- не користити неисправну опрему за рад и помоћна средства (технички квар, недостатак, покидано, поломљено, нестабилно, непоуздано, недостатак заштитних направа, и сл.);
- не почињати са радом ако у радном простору не постоје неопходне мере безбедности, односно ако постоји непосредна опасност по живот и здравље запослених (радно ангажованих);
- послове и радне задатке увек обављати према правилима струке и инструкцијама за безбедан рад (радна процедура), промишљено и пажљиво;
- опрему за рад користити искључиво према намени, према правилима рада;
- прикључивање ел. уређаја на ел. мрежу вршити само помоћу прописаних утикача и утичница (не увијањем крајева проводника);
- раздвајање ел. уређаја од ел. мреже вршити повлачењем за утикач (не за ел. кабл);
- не дотицати (додиривати) ел. утичнице, прекидаче и сл. мокрим (влажним) рукама;
- не вешати одећу и друге предмете на делове опреме за рад, конструкције и др.;
- радно место и организацију рада на компјутеру уредити и одржавати с циљем заштите здравља запосленог (положај монитора у односу на извор светлости да нема рефлексије; удаљење монитора од очију око 60 cm; правилно седење, правити краће

- паузе у седењу пред екраном, организовати/ самоорганизовати рад с изменом положаја тела, устати, прошетати и др.);
- не вршити поправке опреме за рад ако се нема надлежност и овлашћење за то; - испоштовати и друга правила за безбедан рад.

Члан 22.

Факултет ће редовно и у исправном и функционалном стању одржавати средства за рад. Сви послови одржавања опреме за рад и конструкција обављају се када иста није у функцији, односно када је искључена могућност повређивања запослених и лица која обављају послове одржавања. Одржавање грађевинских објеката намењених за радне и помоћне просторије и опреме за рад у исправном стању могу вршити само стручна и овлашћена лица и то према правилима струке, одговарајућим упутствима, поузданом искуственом знању и сл. Неовлашћено коришћење и/или употреба опреме за рад је забрањено.

Члан 23.

Опасне хемијске материје

Опасне хемијске материје и друге хемијске материје, укључујући изворе зрачења, за које је то обавеза, могу се дати на коришћење запосленом само ако је уз хемијску материју учињен доступним безбедносни лист на српском језику и обезбеђене све мере заштите које су њиме предвиђене.

Члан 24.

Услови радне околине

Услови радне околине у просторима у којима се обавља рад или се запослени крећу/задржавају дуже од два сата у току радног дана, треба да се одржавају у складу са прописима и стандардима, у дозвољеним оквирима-границама.

Превентивна и периодична испитивања услова радне околине односе се на:

- микроклиму (температура, влажност и брзина струјања ваздуха)
- физичке штетности (бука, вибрације, штетна зрачења)
- хемијске штетности (испарења, димови, паре, прашина)
- биолошке штетности
- осветљеност радног простора, места рада.

Превентивна испитивања услова радне околине врше се у року од шест месеци од: почетка радног процеса; реконструкције уређаја за грејање, вентилацију, климатизацију, и сл.

Периодична испитивања се врше у року од три године од дана претходног испитивања.

Испитивање услова радне околине врше се у условима када су у функцији/раде сви системи грејања, вентилације, климатизације, и сл.

Испитивање микроклиме се врши у летњем и зимском периоду године (спољна температура ваздуха виша од 25° С, односно нижа од 5° С).

Члан 25.

Стручни налази

О извршеним прегледима и проверама средстава за рад и опреме за рад, издаје се стручни налаз, сходно Правилнику о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине.

О извршеним испитивањима услова радне околине, издаје се стручни налаз, односно извештај.

IV – ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 26.

Факултет је дужан да организује послове безбедности и здравља на раду.

Послови безбедности и здравља на раду се организују и обављају у складу са прописаним обавезама.

Факултет овим Правилником и другим општим актима (Правилник о раду) из члана 14. Закона о безбедности и здравља на раду, уговором о раду, односно другим уговором у складу

са прописом којим се уређује рад, уређује обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду.

Факултет сагласно члановима 47, 48. и 49. Закона мора да одреди минимум једног запосленог за обављање послова Саветника, односно Сарадника за безбедност и здравље на раду.

Послове безбедности и здравља на раду може да обавља само лице које има положен стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду и лиценцу за обављање послова Саветника, односно Сарадника за безбедност и здравље на раду у складу са законом.

Ако за послове безбедности и здравља на раду не може да одреди неког од својих запослених, Факултет, изузетно, може да ангажује правно лице или предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду.

О одређивању Саветника, односно Сарадника за безбедност и здравље на раду доноси се одлука у форми решења и по потреби склапа посебан Уговор о реализацији послова.

Члан 27.

Саветник, односно Сарадник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са законом и прописима, а нарочито:

- спроводи и учествује у поступку процене ризика;
- учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца;
- врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
- учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;
- организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;
- предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
- прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца;
- прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- организује и спроводи обуку:
 - запослених и других лица у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду,
 - представника запослених,
 - руководиоца;
- припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
- забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из члана 15. став 4. Закона о безбедности и здравља на раду;
- организује лекарске прегледе запослених (радно ангажованих);
- сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Члан 28.

Факултет је дужан да омогући Саветнику, односно Сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са законским прописима, као и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Саветник, односно Сарадник за безбедност и здравље на раду је непосредно одговоран Декану Факултета.

Члан 29.

Према указаној потреби, ангажоваће се Служба медицине рада за обављање послова заштите здравља запослених (радно ангажованих) на раду.

Члан 30.

Обавезе послодаваца при подели радног простора

Када два или више послодаваца у обављању послова деле радни простор, односно када запослени више послодаваца истовремено обављају послове у истом радном простору, послодавци су дужни да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.

Послодавци из става 1. овог члана дужни су да, узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање.

Начин остваривања сарадње из ст. 1. и 2. овог члана послодавци утврђују писаним споразумом, закљученим пре почетка обављања послова.

Споразумом из става 3. овог члана одређује се лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених.

Члан 31.

Рад од куће

Приликом рада од куће и рада на даљину Факултет је дужан да обезбеди безбедност и здравље на раду у сарадњи са запосленим, при чему је Факултет дужан да утврди услове за безбедан и здрав рад, средства за рад издата од стране Факултета, да дефинише радни процес у вези са извршењем послова за које је запослени задужен и пропише превентивне мере за безбедан и здрав рад.

Запослени је дужан да примењује све превентивне мере за безбедан и здрав рад приликом рада од куће и рада на даљину, те и да се о средствима за рад издатим од стране Факултета опходи у складу са добијеним упутствима и инструкцијама.

Факултет може да донесе посебан акт о процени ризика за рад од куће и рад на даљину у писаној форми уз учешће запосленог или да рад од куће и/или на даљину регулише кроз измене и допуне постојећег Акта.

Запослени је дужан да обавести Факултет, односно послодавца о испуњености услова потребних за безбедан и здрав рад у складу са актом о процени ризика, као и да благовремено обавести послодавца о свакој накнадној промени услова.

V – ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ (РАДНО АНГАЖОВАНИХ) ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 32.

Обука запослених (радно ангажованих) за безбедан и здрав рад (у даљем тексту: Обука) врши се у складу са законским прописима и Актом о процени ризика и то:

- код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
- премештаја на друге послове;
- приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад,
- код промене радног процеса;
- периодично (у складу са Актом о процени ризика, односно законској регулативи).

Обука се врши према Програму обуке за безбедан и здрав рад за запослене/радно ангажоване, Програму обуке за безбедан и здрав рад за представника запослених, Програму обуке за безбедан и здрав рад за руководиоце који доноси Декан Факултета, а у чијој изради учествује Саветник, односно Сарадник за безбедност и здравље на раду.

Члан 33.

Процесом обуке запослени (радно ангажовани) се упознаје са:

- правима, обавезама и одговорносима запослених (радно ангажованих) у вези безбедности и здравља на раду и другим значајним информацијама;

- свим опасностима и штетностима од повређивања и обољења које постоје или се јављају при обављању предвиђених послова и радних задатака на пословима/радним местима, са свим ризицима утврђеним Актом о процени ризика;
- мерама за отклањање или смањивање опасности и штетности;
- мерама које су обезбеђене и спроведене и које запослени (радно ангажовани) треба да поштује, примени и/или предузима.

Обука се прилагођава специфичностима сваког радног процеса/радног места, сагласно ризицима по живот и здравље запослених (радно ангажованих) и своди на конкретне мере за спречавање идентификованих ризика.

Члан 34.

Обука се врши најприкладнијом одговарајућом изабраном методом, и то: усмено излагање; презентација видео и аудио материјала; показивање цртежа, скица и др; достављање писаног материјала; дискусије и др. или комбинацијом више метода.

Члан 35.

Обука се састоји из теоријског и практичног дела.

Теоријски део оспособљавања може извршити Саветник, односно Сарадник за безбедности и здравља на раду на Факултету, док практични део обуке врши руководиоца запосленог, односно послодавац.

Члан 36.

Практични део обуке се састоји у показивању, упозоравању, наглашавању на безбедне поступке при раду, а нарочито на:

- обавезне елементе превентивног прегледа исправности пре почетка рада и то: опреме за рад (функционалност, заштитне напаве), радног простора, путева, пролаза, и др;
- правилну припрему за безбедан рад: припрема радног простора, машине, уређаја, и др;
- зоне опасности и могуће ситуације (покретни или ротирајући делови опреме за рад, ел. струја; подови, газишта, степеништа, закрченост путева и пролаза, и др.) при којима може доћи до повређивања или оштећења здравља запослених; и др.;
- конкретне мере безбедности и заштите здравља које су обезбеђене и које треба поштовати, применити и/или предузети;
- правилан и безбедан начин рада, са правилним редоследом радних операција, према упутству и инструкцијама за рад;
- наменско коришћење опреме за рад и помоћних средстава;
- прекид рада са неисправном опремом за рад, и др;
- предузимање активности на отклањању кvara или недостатка, односно обавештавање одговорног лица о неисправности;
- пуна сарадња и координација са осталим учесницима у послу и др;
- поступак у случају могуће појаве изненадне опасности и штетности: предузимање одређених предвиђених мера, прекид рада, искључивање опреме за рад, удаљавање са опасног места – напуштање простора у коме прети непосредна опасност по живот и здравље запосленог и др;
- забране: неовлашћено обављање појединих послова/радних задатака и др;
- друге поступке, упозорења и инструкције који су значајни за безб. и зашт. здравља запослених на раду.

Члан 37.

Након извршене обуке врши се провера обучености запосленог за безбедан и здрав рад (у даљем тексту: провера обучености), на најпогоднији начин: усменим испитивањем, тестирањем, дискусијом, и др. или комбинацијом више метода.

Провера теоријске и практичне обучености врши се на погодном месту рада.

Уколико запослени (радно ангажовани) не покаже задовољавајуће резултате при провери обучености, процес обучавања и провере обучавања се понавља у што краћем року.

Периодична провера обучености запосленог за безбедан и здрав рад врши се сходно законским прописима и Акту о процени ризика.

Члан 38.

Стручно оспособљавање

Стручно оспособљавање за опрему за рад и средствима за рад врши послодавац, односно руководиоца, или стручна организација и/или испоручилац опреме пре предаје на коришћење и употребу опрему за рад, средствима за рад и о томе издаје одговарајућу потврду, уверење и/или сличан документ.

Организација која врши стручно оспособљавање дефинише начин оспособљавања и потребу за тестирањем запослених на стручном усавршавању.

VI ПОВРЕДЕ НА РАДУ И ОБОЉЕЊА, ПРВА ПОМОЋ, СПАСАВАЊЕ И ЕВАКУАЦИЈА

Члан 39.

Повреда на раду је повреда која је проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, хемијским, биолошким и радиолошким дејством, наглим променама положаја тела, његовим изненадним оптерећењем или другим неочекиваним променама физиолошког стања људског организма, под условом да је у вези са обављањем посла, односно то је свака повреда, обољење или смрт настала као последица несреће на послу, односно као последица сваког неочекиваног или непланираног догађаја, укључујући и акт насиља који је настао услед рада или је повезан с радом и који је довео до повреде, обољења или смрти запосленог-осигураника која је наступила одмах или у периоду од 12 месеци од дана настанка повреде на раду.

Повредом на раду сматра се повреда која се десила:

- при обављању послова и радних задатака у редовном или прековременом радном времену на радним на објектима Факултета;
- на редовном путу од места становања (стан, кућа) до места рада и у обрнутом смеру;
- на службеном путу;
- услед насиља на послу;
- на организованим радно-спортским такмичењима на којима учествује Факултет;
- на организованој настави у природи, истраживањима и сл. активностима које организује Факултет.

Члан 40.

Одмах, а најкасније у року од 24 сата од настанка, Саветник, односно Сарадник за безбедност и здравље на раду у име послодавца је дужан да, на основу добијених информација, усмено и у писаној или електронској форми пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени (радно ангажовани) није способан за рад више од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла угрозити запослене.

Саветник, односно Сарадник за безбедност и здравље на раду у име Послодавца је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест. Надлежност институција из става 1. и 2. овог члана је према месту настанка повреде на раду/обољења запосленог (месна надлежност).

Члан 41.

Извештај о повреди на раду израђује Саветник за безбедност и здравље на раду или друго надлежно лице, а потписује одговорно овлашћено лице и оверава печатом.

Одмах, а најкасније у року од 24 сата, урађен Извештај о повреди на раду у пет примерака, доставља се лекару у здравственој установи који је први извршио преглед повређеног, који уноси потребне податке, оверава и одмах га враћа, након чега се свих пет примерака, доставља матичној Филијали Републичког фонда за здравствено осигурање у којој је повређени осигураник, која оверава и задржава један примерак, а четири одмах враћа.

Након завршене процедуре, по један примерак Извештаја о повреди на раду се:

- доставља повређеном на погодан начин уз потпис о пријему истог;
- доставља Републичком фонду ПИО;
- доставља Управи за безбедност и здравље на раду;
- на погодан и поуздан начин трајно чува на Факултету.

Члан 42.

Факултет, односно послодавац, није одговоран за повреду на раду која настане на месту и условима који су изван њене непосредне контроле, за повреду на раду која настане због неубичајених и непредвидивих околности или због изузетних догађаја чије се последице нису могле никако избећи.

Члан 43.

Повређеном или нагло оболелом, обезбедиће се пружање прве помоћи на лицу места, односно на најближем безбедном месту, без обзира на узрок повреде или болести.

Сви запослени (радно ангажовани) који се затекну на месту или у близини повреде или наглог обољевања запосленог и/или корисника услуга, дужни су да у складу са својим знањима и способностима, по потреби помогну у збрињавању повређеног/оболелог, односно у спасавању и евакуацији (пренос повређеног на погодно место, раскрчивање путева и пролаза за транспорт и евакуацију, припрема места за пружање прве помоћи, указивање прве помоћи, позивање службе хитне помоћи, других служби или одговорних лица, доношење санитетског материјала и средстава, и др.).

Члан 44.

Сви запослени (радно ангажовани) треба да буду упознати са: теоријским основама пружања прве помоћи, именима запослених (радно ангажованих) који су оспособљени за практично пружање прве помоћи и местом где се налази ормарић прве помоћи.

Одређен број запослених (радно ангажованих) и руководиоци треба да буду оспособљени за практично пружање прве помоћи.

Оспособљавање за пружање прве помоћи обављају специјализовање организације у складу са важећим правилником.

Члан 45.

У случају повреде, изненадне болести или опасности по безбедност и здравље запослених (радно ангажованих) и корисника услуга, Декан Факултета је дужан да обезбеди:

- организовање пружања прве помоћи, односно спасавање и евакуацију из угроженог подручја;
- потребне контакте са одговарајућим хитним службама: хитне помоћи, полиције, противпожарне заштите и др;
- у случају потребе, организује превоз повређеног или оболелог до најближе здравствене установе.

Пружање прве помоћи и евакуација се обавља у складу са важећим Планом заштите и спасавања.

Члан 46.

Факултет обезбеђује, у складу са важећим прописима, потребан број ормарића прве помоћи (постављених на погодним и лако приступачним местима) снабдених санитетским материјалом и средствима за пружање прве помоћи.

VII – СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Члан 47.

Када се опасности и штетности при обављању послова не могу отклонити применом других мера, као што су механичке и друге повреде, утицај хемијских материја, утицај јонизујућих зрачења и контаминације обезбедиће се и дати запосленом на употребу одговарајућа средства и опрема личне заштите на раду (у даљем тексту: средства личне заштите).

Факултет је дужан да запосленима (радно ангажованима) обезбеди и изда на употребу средства за рад и средства личне заштите у исправном стању и на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Факултет је дужан да корисницима услуга обезбеди и изда на употребу средства за рад и средства личне заштите у исправном стању и на којима су примењене прописане мере за

безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом, када се настава изводи у просторима у којима постоје опасности и штетности. Факултет је дужан да спроведе обуку запослених (радно ангажованих) за правилно коришћење средстава личне заштите. Запослени (радно ангажовани) који је одговоран за реализацију наставног процеса или други овлаштени запослени је, у смислу послодавца, дужан да спроведе обуку корисника услуга за правилно коришћење средстава личне заштите.

Члан 48.

Средство личне заштите може се дати на коришћење запосленом, односно кориснику услуга, под условом:

- ако је усаглашено са прописаним техничким захтевима;
- ако је усаглашеност оцењена сходно прописаном поступку;
- ако је прописно означено;
- ако га прате прописане исправе о усаглашености и друга документација.

Са упутствима произвођача/испоручиоца средства личне заштите, треба да буде упознат запослени (радно ангажовани) који га користи.

Члан 49.

Средства личне заштите се обезбеђују и дају на употребу запосленом (радно ангажованом) и корисницима услуга, који би при одређеним радним активностима био изложен појединим опасностима и штетностима.

Средства личне заштите која запослени (радно ангажовани) и корисници услуга треба се користе при обављању одређених послова/радних активности утврђују се Актом о процени ризика или на други одговарајући начин, другим интерним актом на Факултету.

Евиденција о задуживању запослених (радно ангажованих) одговарајућим средствима личне заштите, водиће се на одговарајући начин с потписом запосленог да их је преузео на коришћење.

Члан 50.

Средства личне заштите треба да буду израђена од квалитетних и што је могуће више природних материјала, да су лагана, да не иритирају кожу, да су што прикладнија за коришћење, ношење (анатомски облик, без сметњи у раду и др.), да се лако и једноставно одржавају у уредном и чистом стању и да су израђена према стандардима, са декларацијом о усаглашености и знаком.

Одржавање и контрола исправности средстава личне заштите или њихових делова, врши се у складу са упутством произвођача/испоручиоца.

Члан 51.

Запослени (радно ангажовани) и корисник услуга је дужан да наменски користи задужена средства личне заштите увек при обављању послова/радних задатака и других активности при којима се јављају одређене опасности/штетности и пре сваког коришћења треба да провери њихову исправност.

Запослени (радно ангажовани) је дужан да средства личне заштите чува и одржава у уредном стању. Уколико се средство личне заштите похаба, поцепа, покида и сл. без кривице запосленог пре истека предвиђеног оријентационог рока трајања, запосленом се даје ново средство личне заштите са истим роком трајања, а неупотребљиво се уништава на погодан начин.

VIII – ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ (РАДНО АНГАЖОВАНИХ)

Члан 52.

ЗАПОСЛЕНИ (РАДНО АНГАЖОВАНИ) ИМА ПРАВО:

- да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;
- да буде упознат са резултатима процене ризика на пословима које обавља, тј. на свом радном месту, на лични захтев.

Запослена жена за време трудноће, запослени млађи од 18 година живота и запослени са смањеном радном способношћу, у писаној форми се обавештавају о резултатима процене ризика на радним местима на које су распоређени и о мерама којима се ризици отклањају/смањују.

Члан 53.

ЗАПОСЛЕНИ (РАДНО АНГАЖОВАНИ) ИМА ПРАВО И ОБАВЕЗУ:

- да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту на које је одређен, као и да се обучи за њихово спровођење;
- да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.
- да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац (у складу са општим актима које је дефинисао послодавац);
- да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту;
- да одмах, а најкасније у року од 12 сати од настанка, пријави сваку повреду на раду, усмено и у писаној форми односно електронским путем Послодацу и/или Саветнику, односно Сараднику за безбедност и здравље на раду, као и повреду због које је запослени спречен да обавља рад дуже од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

ЗАПОСЛЕНИ (РАДНО АНГАЖОВАНИ) ИМА ОБАВЕЗУ ДА:

- води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и о безбедности и здрављу других лица (укључујући кориснике услуга) на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца;
- примењује прописане мере за безбедан и здрав рад;
- наменски користи средства за рад, хемијске и друге материје;
- правилно користи личну заштитну опрему, да са њом пажљиво рукује и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување;
- пре почетка рада, прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;
- пре напуштања, радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене;
- самовољно не искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

КОРИСНИК УСЛУГА ИМА ОБАВЕЗУ ДА:

- води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду;
- поштује све налоге задуженог запосленог и користи средства личне заштите према њиховој намени и добијеним упутствима.

ОБАВЕЗА ЗАПОСЛЕНОГ (РАДНО АНГАЖОВАНОГ) ДА САРАЂУЈЕ

Запослени (радно ангажовани) има обавезу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.

Ако послодавац после добијеног обавештења не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени (радно ангажовани) сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени (радно ангажовани) се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, представника запослених и/или Одбор.

Запослени (радно ангажовани) је дужан да сарађује са Послодавцем и Саветником, односно Сарадником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

Члан 54.

ЗАПОСЛЕНИ (РАДНО АНГАЖОВАНИ) ИМА ПРАВО ДА ОДБИЈЕ ДА РАДИ:

- ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- ако му Послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, у смислу члана 56. Закона о безбедности и здравља на раду, за рад на радном месту са повећаним ризиком;
- ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, у смислу члана 33. став 2. Закона о безбедности и здравља на раду, на радном месту на које га је Послодавац одредио;
- дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
- на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду; - ако није издата дозвола за рад, у смислу члана 27. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду.

Запослени (радно ангажовани) може да се писаним захтевом обрати Послодавцу ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Уколико Послодавац не поступи по захтеву запосленог у року од осам дана од пријема захтева, запослени (радно ангажовани) има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени (радно ангажовани) одбије да ради у овим случајевима, а Послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан, Послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

ПРАВО ЗАПОСЛЕНОГ ДА НАПУСТИ РАДНО МЕСТО

Послодавац је дужан да обезбеди да сви запослени (радно ангажовани) буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководилац, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.

Када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, запослени (радно ангажовани) има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину и није одговоран за штету коју проузрокује Послодавцу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

IX – ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Члан 55.

Декан Факултета је дужан да обезбеди и спроводи превентивне мере безбедности и здравља на раду у складу са Законом о безбедности здрављу на раду и подзаконским прописима.

Декан Факултета је дужан да обезбеди безбедност и здравље запосленом и кориснику услуга у свим активностима послодавца и на свим нивоима организовања рада и радног процеса.

Декан Факултета се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем правног лица, односно предузетника са лиценцом или другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на та лица.

У случају настанка повреде на раду због елементарних непогода, озбиљне, неизбежне и непосредне опасности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим предузетим мерама од стране послодавца нису могле избећи, послодавац није одговоран у смислу Закона о безбедности и здравља на раду.

Декан Факултета је дужан да:

- радни процес прилагоди способностима запосленог у погледу безбедности и здравља на раду;
- обезбеди одговарајуће услове радне средине;
- средства за рад и личну заштитну опрему обезбеди да буду одговарајући, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Декан Факултета је дужан да се при планирању и увођењу нових технологија консултује са запосленима и/или представницима запослених по питањима избора опреме за рад, услова рада и радне средине и њихових последица на безбедност и здравље запослених (радно ангажованих).

Декан Факултета је дужан да предузме мере и обезбеди да само они запослених (радно ангажованих) којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог.

Декан Факултета је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске трошкове за запосленог и представника запослених.

Декан Факултета је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених (радно ангажованих) и корисника услуга, укључујући пружање информација и обуке запослених (радно ангажованих), као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Декан Факултета је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог и у току рада, избором радних и производних метода којима се обезбеђује заштита живота и здравља на раду.

Декан Факултета је дужан да:

1. актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
2. запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
3. обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
4. обучава запослене за безбедан и здрав рад;
5. обезбеди запосленима (радно ангажованима) коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;
6. обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених (радно ангажованих);
7. ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
8. обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених (радно ангажованих) у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду;
9. обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених (радно ангажованих) за пружање прве помоћи;
10. заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених (радно ангажованих).

Члан 56.

ОСИГУРАЊЕ ОД ПОВРЕДА НА РАДУ И ПРОФЕСИОНАЛНИХ БОЛЕСТИ

Послодавац је дужан да запослене (радно ангажоване) осигура за случај повреда на раду и професионалних болести, ради обезбеђивања накнаде штете.

Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет послодавца.

Услови и поступци осигурања од повреда на раду и професионалних болести запослених (радно ангажованих) уређују се посебним законом.

Х – ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ РУКОВОДИОЦА

Члан 57.

Одговорни руководиоца у свом делокругу надлежности и овлашћења, има право и обавезу да:

- 1) предузме одговарајуће мере за отклањање недостатака или неправилности на средствима за рад и у радној околини који угрожавају безбедност и здравље запослених (радно ангажованих), а о којима је обавештен од стране запослених (радно ангажованих) или их је сам уочио;
- 2) учествује у избору опреме за рад и других средстава при набавци истих; инструктира запослене/организује обуку за рад са новом опремом;
- 3) учествује у изради потребних писаних упутства за безбедан рад, обавештења, и др.;
- 4) врши практично оспособљавање запослених (радно ангажованих) за безбедан рад, учествује у провери оспособљености, даје потребне додатне инструкције запосленима;
- 5) забрани рад на пословима или у радној околини, односно нареди прекид радова у условима наступања непосредне опасности по запослене; 6) забрани рад запосленом који:
 - не примењује предвиђене или не поштује спроведене мере;
 - не обавља рад на предвиђен безбедан начин;
 - обавља послове или рукује опремом за рад за које није надлежан;
 - је под утицајем алкохола или других средстава зависности;
 - и у другим предвиђеним случајевима;
- 7) непосредно учествује и сарађује у проналажењу техничких и других решења у циљу спречавања повреда на раду и обољења запослених (радно ангажованих);
- 8) буде упознат са налазима надлежне инспекције рада, као и са стручним налазима о прегледу и провери опреме за рад и о испитивањима услова радне околине и да у вези са тим предузме неопходне мере;
- 9) распореди запосленог на самостално обављање послова који је оспособљен за безбедан и здрав рад и који испуњава и друге услове;
- 10) организује и/или учествује у пружању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повреде на раду, обољења или опасности по запослене;
- 11) иницира покретање одговарајућег поступка за утврђивање одговорности запосленог који не поштује, не примењује и др. предвиђене прописане мере;
- 12) својим стручним и искуственим знањима доприноси мотивацији запослених (радно ангажованих) у спровођењу мера заштите живота и здравља запослених (радно ангажованих) на раду, надградњи опште културе рада и неговању позитивних колегијалних међуљудских односа и друга права и обавезе у складу са законским прописима и овим Правилником.

За неизвршавање својих обавеза руководиоци су одговорни у складу са законским прописима (прекршајно и кривично) и интерним актима.

XI – ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 58.

Запослени (радно ангажовани) код Послодавца имају право да изаберу једног или више представника за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: представник запослених).

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Одбор).

Декан Факултета је дужан да у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника послодавца.

Поступак избора и начин рада представника запослених и Одбора, број представника запослених код послодавца, као и њихов однос са синдикатом уређују се колективним уговором или споразумом закљученим између послодавца и представника запослених.

Декан Факултета је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова радног места на које је распоређен у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

XII – САВЕТНИК, ОДНОСНО САРАДНИК ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 59.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, а нарочито:

- спроводи и учествује у поступку процене ризика;
- учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца;
- врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
- учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;
- организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;
- предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
- прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца;
- прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- организује и спроводи обуку:
 - о запослених и других лица у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, о представника запослених, о руководиоца;
- припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
- забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из члана 15. став 4. Закона о безбедности и здравља на раду;
- организује лекарске прегледе запослених;
- сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду непосредно је одговоран Послодавцу.

XIII – НАДЗОР, ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА

Члан 60.

Надзор над применом Закона и прописа у области безбедности и заштите здравља запослених на раду, као и мера које су обезбеђене и спроведене, врши инспектор рада у складу са прописима.

Члан 61.

У поступку инспекцијског надзора, инспектор рада има право и дужност да предузима одређене поступке, активности, којима контролише стање безбедности и заштите здравља запослених на раду, а нарочито услове рада, објекте и опрему за рад, опасне материје, средства личне заштите и др.

Члан 62.

Ради обављања инспекцијског надзора Декан Факултета је дужан да омогући инспектору рада:

- улазак у објекте/просторе, радне просторије у свако доба дана кад има запослених (радно ангажованих) на раду;
- одреди најмање једно лице које ће инспектору пружати потребне информације и обавештења, припремити потребну документацију и акте на увид, контролу и др.;
- увид у примењене мере безбедности и заштите здравља запослених (радно ангажованих) на раду (објекти, опрема за рад, и др.), и др.

Члан 63.

Инспектор рада је дужан да изврши надзор одмах након пријаве о свакој смртној, колективној или тешкој повреди на раду, као и о опасној појави која би могла угрожити запослене на раду, односно одмах по пријему захтева или обавештења у вези права запосленог на одбијање рада.

Инспектор рада има право да забрани рад на одређеним пословима, радним местима, радној околини или запосленом у случајевима утврђеним законским прописима, када су угрожени животи и здравље запослених (радно ангажованих) због одређених пропуста или неправилности.

Члан 64.

Декан Факултета је дужан да у року који одреди инспектор рада својим решењем, предузме наложене мере и отклони утврђене недостатке или неправилности, као и да у року од осам дана од истека рока за отклањање, организује обавештавање, у писаној форми, надлежне инспекције рада о предузетим мерама/извршењу.

XIV – ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 65.

Факултет води и чува потребне одређене евиденције и то о:

- 1) радним местима с повећаним ризиком (ако се утврде актом Процена ризика)
- 2) лекарским прегледима запослених на радним местима с повећаним ризиком
- 3) запосленима оспособљеним за безбедан рад;
- 4) повредама на раду и професионалним обољењима;
- 5) пријавама повреда на раду (тешке, смртне, колективне и повреде због којих запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана);
- 6) извршеним проверама и прегледима опреме за рад;
- 7) испитивањима услова радне околине;
- 8) средствима личне заштите која су дата на коришћење запосленима;
- 9) пријавама појава које могу угрожити безбедност и здравље на раду;
- 10) здравственим прегледима запослених;
- 11) и друге евиденције у складу са прописима и потребама.

XV – КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 66.

Декан Факултета у консултацији са Саветником, односно Сарадником за безбедност и здравље на раду, може изрећи новчану казну запосленом/радно ангажованом посебном одлуком/решењем.

Новчаном казном од 5.000,00 до 50.000,00 динара казниће се за прекршај запослених (радно ангажованих) уколико не поштује одредбе члана 53. овог Правилника.

XVI – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 67.

На питања која се односе на безбедност и заштиту здравља запослених на раду, а нису регулисана овим Правилником, примењиваће се одговарајуће одредбе појединих прописа наведених у члану 1. став 1. овог Правилника.

Члан 68.

Са одредбама овог Правилника упознати све запослене на најпогоднији начин.

Члан 69.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и према поступку за његово доношење. Правилник се редовно ажурира и усклађује са законом, подзаконским актима и интерним прописима.

Члан 70.

Овај Правилник ступа на снагу 8 (осам) дана од дана доношења. Ступањем на снагу овог Правилника, престаје да важи Правилник о безбедности и здрављу на раду Природно-математичког факултета у Новом Саду број: 0601-429/6 од 15.11.2007. године.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА
Природно-математичког факултета

Др Наташа Крејић, редовни професор